

Grondstoffenplan 2019, van Afval naar Grondstof

We willen als gemeente een bijdrage leveren aan een duurzame samenleving. Het op de juiste wijze inzamelen van huishoudelijk afval helpt daarbij. We willen de VANG-doelstelling halen. Dit betekent dat we in 2020 nog maar maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar inzamelen. In de jaren daarna nog minder. Daarom moeten we zorgen dat er geen waardevolle en herbruikbare fracties huishoudelijk afval in het restafval zitten. We moeten de beste keuze van inzamelen maken om de VANG-doelstelling te halen. Hiervoor hebben we gekeken naar vier methodes van inzamelen.

1. Bronscheiding (huidige methode)
2. Bronscheiding met extra minicontainer voor PD
3. Bronscheiding volgens omgekeerd inzamelen
4. Nascheiding, restafval en PD samen in een minicontainer (grijs)

We hebben de voor- en nadelen van elementen milieu/duurzaamheid, kosten, service en regie per methode benoemd. Op deze manier konden we ze vergelijken. Ook andere factoren die van belang waren namen we mee. We benoemden de voor- en nadelen met de informatie die we hebben vanuit:

- de uitkomsten van de pilots in Biervliet en Othene
- de analysesresultaten van de sorteerproeven
- richtlijnen van OLAZ voor berekening van de kosten voor de inzamelmethode
- de Benchmark huishoudelijk afval
- informatie, onderzoeken
- informatie over nieuwe ontwikkelingen

We zijn tot de conclusie gekomen dat de methode waarbij het restafval, plastic en drankkartons (PD) samen in de grijze minicontainer worden aangeboden voor Terneuzende beste methode is. Dit noemen we de nascheidingsmethode. Een nascheidingsinstallatie haalt het PD uit het restafval. Met gerichte communicatie zorgen we dat ook andere waardevolle fracties huishoudelijk afval niet in het restafval terecht komen.

Aanleiding

In juni 2017 stelde de gemeente Terneuzen het Grondstoffenplan 2017 'Van Afval Naar Grondstof' vast. Hierin staat dat de gemeente Terneuzen een bijdrage wil leveren aan een duurzame samenleving. Om te kijken op welke manier de gemeente dat kan doen startten het afgelopen jaar pilots. We beoordeelden ervaringen van anderen en volgden nieuwe ontwikkelingen. In het Grondstoffenplan 2017 staat dat met deze informatie in 2018 een advies komt. In dit advies staat op welke manier de gemeente het beste een bijdrage kan leveren aan een duurzame samenleving. In dit Grondstoffenplan 2019 vindt u de informatie en het advies.

1.1 Wettelijk kader

In de Wet milieubeheer staat dat gemeenten als taak hebben huishoudelijk afval in te zamelen en te verwijderen. Ook is de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van het Rijksbeleid dat is vastgelegd in het Landelijk Afvalbeheersplan (LAP). Nieuwe inzichten en verwerkingsmethodes maken dat afval een grondstof wordt. Dit levert een bijdrage aan een duurzame samenleving. De uitvoering van het LAP is vastgelegd in het programma 'Van Afval Naar Grondstof (VANG)' van het ministerie van Infrastructuur en Milieu. Dit programma geeft de volgende richtlijnen:

- Meer hergebruik van grondstoffen door betere scheiding en inzameling
  - Toewerken naar een circulaire economie waarin geen afval inzamelen maar grondstoffen
- Op deze manier hebben we veel afvalstoffen die grondstof zijn. Denk hierbij aan GFT, papier en plastic. De hoeveelheid restafval is klein zodat er zo weinig mogelijk verbranding plaatsvindt.

1.2 Doelstelling landelijk

In het VANG staat de doelstelling voor de hoeveelheid restafval per inwoner voor de komende jaren. De doelstelling is om in 2020 nog maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar in te zamelen. Het streven is een scheidingspercentage van 75%. In 2025 willen we nog maar maximaal 30 kg restafval per inwoner inzamelen. In Nederland zijn wij een circulaire economie, we willen dat afval zo veel mogelijk hergebruiken. In Terneuzen halen we nu ongeveer 250 kg restafval per inwoner per jaar op.

1.3 Grondstoffenplan 2017

De gemeente Terneuzen geeft in het Grondstoffenplan 2017 aan een bijdrage te willen leveren aan een duurzame samenleving. We streven naar een hoeveelheid restafval van 100 kg in 2020. Om te onderzoeken wat de beste manier is om dit te bereiken startten we eind 2017 twee pilots. Een in Biervliet en een in Othene. In Biervliet gingen we omgekeerd inzamelen: de restafvalcontainer was nu voor plastic en drankkartons (PD). Het restafval moesten inwoners naar zes verzamelcontainers op centrale plaatsen in Biervliet brengen. In Othene-Noord kregen de inwoners een extra oranje container. Hierin konden zij het PD verzamelen. Lediging van deze container gebeurde twee keer per maand.

Ook stond een onderzoek over de gescheiden inzameling bij hoogbouw in Terneuzen op de planning. Dit onderzoek zouden Technasium leerlingen van een middelbare school in Terneuzen uitvoeren. Na wat uitstel startte dit onderzoek uiteindelijk september 2018.

Om inwoners nog meer bewust te maken van gescheiden afvalinzameling is het belangrijk om te blijven communiceren. We gebruiken hiervoor communicatiecampagnes

2 Wat weten we nu

Landelijk is er ondertussen veel ervaring met verschillende manieren van inzameling. Ook hebben we als gemeente zelf pilots uitgevoerd en de resultaten hiervan zijn in grote lijnen bekend. Sorteerprouven zijn ook uitgevoerd. De techniek staat niet stil, er zijn nieuwe methodes voor de manier van inzamelen en het scheiden van afval. 2.1 Pilots en enquête Biervliet en Othene

Wat weten we nu allemaal?

Zoals eerder gezegd startten eind 2017 een tweetal pilots in Biervliet en Othene-Noord.

We zijn nu een jaar verder en hebben de eerste resultaten van de pilots. We zien dat er meer inzameling is van PD en minder restafval. Dat is een mooi resultaat. Echter de doelstelling 100 kg restafval per inwoner halen we nog niet.

2.1 Pilots en enquête Biervliet en Othene

Zoals eerder gezegd startten eind 2017 een tweetal pilots in Biervliet en Othene-Noord.

We zijn nu een jaar verder en hebben de eerste resultaten van de pilots. We zien dat er meer inzameling is van PD en minder restafval. Dat is een mooi resultaat. Echter de doelstelling 100 kg restafval per inwoner halen we nog niet.

2.1.1 Biervliet

Biervliet startte met omgekeerd inzamelen. De grijze container voor restafval was nu voor plastic. Het restafval brengen inwoners naar zes verzamelcontainers op centrale plaatsen in Biervliet. We zien dat de hoeveelheid ingezameld plastic groter wordt en het restafval minder. Dat is een mooi resultaat. Echter de doelstelling 100 kg restafval per inwoner halen we nog niet. Na de normale gewenningsperiode was het omgekeerd inzamelen ingeburgerd. Er zijn wat opmerkingen en klachten geweest over de plaats van de containers en bv openwaaierende deksels. Ook werd in verzamelcontainers ongewenst grof huishoudelijk afval gestort (meubelen, autobanden en gasflessen). Een verzamelcontainer aan de rand van Biervliet waar dit vaak plaatsvond is daarom nu weg. De capaciteit van de overblijvende vijf containers was voldoende voor het restafval in Biervliet.

Uitslag Enquête Biervliet

De bewoners van Biervliet is gevraagd wat zij vonden van de pilot omgekeerd inzamelen. Uit de enquête blijkt dat 35% tevreden is met deze methode. De andere bewoners willen liever een andere manier. Een extra container en nascheiden, beiden met ongeveer 18%, zijn het meest favoriet is. Ondanks dat 65% van de inwoners een andere inzamelmethode wil, waren er bijna geen opmerkingen over het aantal containers en de afstand tot de containers. De afstand naar de verzamelcontainers was voor 85% van de huishoudens goed. 15% vond het te ver. 76% bracht 1 of 2 keer per week restafval naar een verzamelcontainer, 24 % deed dat meer dan 2 keer per week. In de meeste gevallen was er genoeg ruimte in de verzamelcontainers.

2.1.2 Othene Noord

In Othene Noord kregen de bewoners een extra container om plastic en drankenkartons (PD) in te verzamelen. Twee keer per maand leegden we deze container voor PD afval. Ook hier zien we dat het restafval afneemt, maar ook halen we de doelstelling van 100 kg per inwoner niet. De meeste bewoners stonden positief tegenover de pilot. Enkel wilden geen extra container en hebben deze ook niet aangenomen. In de pilotperiode waren er bijna geen klachten.

Uitslag Enquête Othene Noord

Via een enquête hebben we de bewoners van Othene gevraagd wat ze vonden van deze manier van inzamelen. Uit de reacties blijkt dat de meeste mensen tevreden zijn met deze manier van inzamelen. Ongeveer 75% wil het zo houden. Een enkeling heeft niet meegedaan aan de pilot. Ook denkt 80 % dat zij meer PD inzamelen. 88% geeft aan dat ze genoeg ruimte hebben voor deze vierde minicontainer.

2.2 Sorteerprouven

Door het nemen en onderzoeken van monsters van het restafval weten we meer over de samenstelling daarvan. In 2018 heeft de Afvalspiegel dit in opdracht van OLAZ voor Terneuzen uitgevoerd. Van vijf plaatsen in de gemeente is het restafval geanalyseerd. Dit zijn Terneuzen binnenstad, Terneuzen hoogbouw, Sas van Gent, en de pilotgebieden Biervliet en Othene Noord.

Uit de sorteeranalyses blijkt dat er minder PD in het restafval zit in de pilotgebieden. Zeker in Biervliet is het nog maar een derde ten opzichte van de hoeveelheid voor heel Terneuzen. In Othene is dit iets meer dan de helft.

De analyses laten verder zien dat er nog veel GFT afval in het restafval zit. Behalve in Biervliet overal rond de 40%. Ook van bijvoorbeeld oud papier en karton (OPK), glas en textiel zitten nog fracties in het restafval.

2.3 Landelijke onderzoeken

De afgelopen jaren is er op verschillende manieren huishoudelijk afval ingezameld. Omgekeerd inzamelen, extra containers, verzamelcontainers voor PD, nascheiding alle manieren zijn toegepast. De beste methode van inzameling is niet voor ieder gebied hetzelfde. Bij hoogbouw is nascheiding de beste oplossing. In landelijke gebieden kan een extra container het beste resultaat geven. Ook gebruiken gemeentes combinaties van inzamelmethodes. Ook passen gemeenten Diftar toe (De gebruiker betaalt voor de kilo's afval die hij aanlevert of de keren dat hij afval aanbiedt).

De gemeente Terneuzen neemt deel aan de benchmark Huishoudelijk afval. In de benchmark huishoudelijk afval zien we de resultaten van de verschillende inzamelmethodes bij gemeenten terug. Het blijkt dat bij inzamelmethodes met Diftar het aanbod van restafval het kleinst is.

2.4 Nieuwe ontwikkelingen

Duurzaamheid heeft veel aandacht de laatste tijd. Ook over huishoudelijk afval wordt duurzaam nagedacht. Nieuws over de grote hoeveelheden plastic en zwerfafval is er dagelijks. Denk aan beelden op TV van plastic in de oceanen. Dichterbij gaat het vaak over het zwerfafval. Hier zijn regelmatig acties voor. We vragen consumenten kritisch na te denken over wat je koopt. Is al dat verpakkingsmateriaal altijd nodig?

Niet al het ingezamelde plastic is bruikbaar voor recycling. Achteraf sorteren van ingezameld plastic is nodig. Alleen dan wordt het een waardevolle grondstof voor hergebruik.

Ondertussen heeft ook de AVR een nieuwe fabriek gebouwd waar we restafval inclusief PD kunnen aanleveren. In deze fabriek vindt machinale scheiding van de verschillende stromen PD plaats.

Op landelijk en Europees niveau zijn verschillende onderwerpen op dit vlak aan de orde. Denk hierbij aan het statiegeld op kleine plastic flessen. In maart 2018 maakte de staatssecretaris de afspraak met de verpakkingsindustrie. Als deze sector er niet slaagt de hoeveelheid plastic flesjes in het zwerfafval met 70 tot 90 procent te verminderen komt er in 2021 een heffing van statiegeld op kleine plastic flessen. De gemeente Terneuzen is hier ook voorstander van. Sinds begin 2018 zijn wij ook aangesloten bij de Statiegeldalliantie.

Ook stemde het Europese parlement eind oktober voor een verbod in 2021 op wegwerpplastic (rietjes, bestek, borden, ballonstokjes en roer- en wattenstaafjes).

Door deze beslissingen vermindert het gebruik van plastic en dus ook de hoeveelheid plastic in het huishoudelijk afval.

De verbrandingsbelasting voor restafval van het rijk gaat sterk omhoog. Deze stijgt van € 13 euro per ton naar ruim € 30 euro per ton in 2019. Naast het feit dat zo min mogelijk restafval duurzamer is scheelt dat ook veel in de kosten.

2.4 Ontwikkelingen vanuit OLAZ

Door de bouw van een nascheidingsinstallatie voor PD door de Afvalverwerking Rijnmond (AVR) is er capaciteit om restafval na te scheiden. AVR heeft OLAZ een aanbod gedaan om restafval aan te bieden en het PD er door nascheiding uit te halen. Starten kan in 2020. Als we dit doen starten we het nascheiden als een pilot. Op die manier kunnen we kijken of deze methode inderdaad werkt zoals we verwachten in het aanbod van AVR.

Er zijn twijfels of deze manier van inzamelen binnen het huidige contract van OLAZ passen. Een andere afvalverwerker zou daar dan bezwaar tegen kunnen maken met alle juridische gevolgen van dien. Als we dit als pilot doen is dit risico minimaal. Het publiceren van de pilot op Tendernet is een vereiste.

3 Voor- en nadelen van de methodes van inzamelen

Zoals vaak geldt is er niet één perfecte methode van inzamelen. Voor een landelijk gebied waar mensen ruim wonen is een extra container een goede oplossing. Is er minder ruimte dan kan omgekeerd inzamelen voor de meeste mensen het meest ideaal zijn. Bij veel hoogbouw werkt nascheiding het beste.

Ook blijkt dat het toepassen van Diftar vaak stimuleert om afval goed te scheiden

Voor gemeente Terneuzen zijn vier methodes van inzameling bekeken. Gekeken is naar de inzameling van restafval, PD, GFT, OPK, textiel en glas.

	Huis-aan-huis inzameling	Verzamelcontainers
Methode 1	Bronscheiding (huidige methode) Restafval GFT OPK Textiel	PD Glas Textiel
Methode 2	Bronscheiding met extra minicontainer voor PD Restafval PD GFT OPK Textiel	Glas Textiel
Methode 3	Bronscheiding volgens omgekeerd inzamelen PD GFT OPK Textiel	Restafval Glas Textiel
Methode 4	Nascheiding, restafval en PD samen in een minicontainer (grijs) Restafval/PD GFT OPK Textiel	Glas Textiel

Voor de voor- en nadelen is gekeken naar de elementen milieu/duurzaamheid, kosten, service en regie. Bij deze elementen gaat het bij:

- Duurzaamheid (milieu) om de doelstellingen op het vlak van afvalscheiding, klimaat en duurzaamheid
- Kosten om het gemeentelijk budget voor afvalbeheer en daardoor de kosten voor de burger
- Service om het serviceniveau voor de burger die zich ontdoet van afval
- Regie op de wijze hoe je beleid goed uitlegt aan inwoners
- Andere factoren om wat er verder nog speelt

In bijlage 1 staan de voor- en nadelen van de verschillende methodes.

3.1 Duurzaamheid (milieu)

De methodes, bronscheiding: omgekeerd inzamelen, bronscheiding: extra container (Othene), nascheiding zijn allemaal duurzamer dan de huidige manier van inzamelen. Er vindt meer inzameling van PD plaats. Het restafval vermindert. Ook zit er in het restafval nog PD (In de pilot gebieden wel minder dan in de rest van Terneuzen). Maar we voldoen nog niet aan de vangdoelstelling: 100 kg restafval per inwoner per jaar.

Verder blijkt dat er nog veel afvalstromen in het restafval zitten waarvan de inzameling al gescheiden gebeurt. Zeker het GFT is nog in grote hoeveelheden aanwezig in het restafval. Ook fracties als oud papier en karton (OPK), glas en textiel zitten in het restafval.

Suggesties dat OPK en glas ook weer minder worden gescheiden als ook het PD niet meer apart wordt ingezameld zien wij in Terneuzen niet. De hoeveelheid ingezameld glas en papier is nog steeds evenveel als voordat we PD apart inzamelden. Bij alle methodes blijft de mogelijkheid om afvalstromen naar de Milieustraat in Terneuzen te brengen. In bijlage 2 de afvalstromen die daar gebracht kunnen worden.

3.2 Kosten

Gekeken is naar de kosten voor de verschillende inzamelmethodes. We berekenden de kosten aan de hand van de richtlijnen van OLAZ.

Bij de methode bronscheiding met extra minicontainer gebruiken we meer inzamelmiddelen. De kosten hiervoor zijn dan hoger dan bij de huidige inzamelmethode. Met omgekeerd inzamelen zoals in Biervliet is het legen van de verzamelcontainers voor restafval minimaal 2 keer per week nodig. Ook zijn extra verzamelcontainers nodig. De vele extra kilometers en inzamelmiddelen geven hogere kosten dan bij de huidige inzamelmethode. Bij nascheiding gebruiken we geen extra inzamelmiddelen. We halen juist de verzamelcontainers voor PD weg. We rijden minder vaak. Dit bespaart kosten. We kunnen inzamelmiddelen, personeel en voertuigen effectiever inzetten. Deze methode is goedkoper dan de huidige manier van inzamelen.

3.3 Service

Voor service geldt dat het hebben van een extra container voor PD gemakkelijk is. Je hoeft niet ver te lopen je kan alles dicht bij huis kwijt. Niet iedereen is blij met een extra container omdat deze veel ruimte inneemt. Bij omgekeerd inzamelen moet je met je zak restafval lopen naar de plaats waar verzamelcontainers staan. Dit vindt niet iedereen fijn. Voor oudere mensen is het soms lastig met een zak over straat te gaan. Bij nascheiding kan je PD en restafval in een minicontainer doen. Dat is makkelijk en bespaart ruimte rond het huis.

3.4 Regie

De afgelopen jaren is er natuurlijk veel communicatie geweest over het apart inzamelen van PD. De bewustwording over het vele plastic wat er is, is hierdoor sterk vergroot. De methodes extra minicontainer voor PD en omgekeerd inzamelen passen hierbij. Bij nascheiding gaan we daardoor iets 'tegennatuurlijks' doen. Dat geeft een beeld van waar zijn we als gemeente mee bezig, de ene keer

doen we dit en de andere keer dat. Voor een inwoner moet duidelijk zijn waarom we een koers varen en weten waarom we deze wijzigen.

3.5 Andere factoren

Ook zijn er nog andere factoren voor Terneuzen van belang. Als gemeente hebben we last van bijplaatsingen van afval bij verzamelcontainers. Vooral bij de kernen aan de grens is dit het geval. Dit zorgt voor vervuiling en overlast. Ook bleek bij het omgekeerd inzamelen in Biervliet dat in de verzamelcontainers regelmatig grof huishoudelijk afval wordt gestort. Hierdoor waren de containers sneller vol en waren er bijplaatsingen.

3.6 Samenvatting

Als we alle informatie op een rijtje zetten komen we tot de conclusie dat we anders moeten inzamelen dan we deden. De genoemde inzamelmethodes in de pilots (extra container en omgekeerd inzamelen) en nascheiding zorgen voor meer ingezameld PD. Met het omgekeerd inzamelen in Biervliet halen we het meeste PD op. Daarna komt de methode in Othene en daarna via de methode nascheiding. De hoeveelheid bij alle drie de methodes is niet genoeg om de VANG-doelstelling van 100 kg restafval per inwoner per jaar te halen.

Uit sorteerproeven blijkt dat er nog andere fracties in het restafval zitten die we ook gescheiden inzamelen. Hierbij is de fractie GFT het hoogst. Ongeveer 35 % van het restafval is GFT. Er is nog rond de 8% papier en 8% glas in het restafval aanwezig. Als we dit er ook halen kunnen we de vangdoelstelling bereiken. Dit is een duurzame bijdrage aan onze samenleving.

We hebben ook gekeken naar de kosten van de drie inzamelmethodes. De methode nascheiding geeft de minste kosten, daarna het omgekeerd inzamelen. Een extra container bijplaatsen voor het PD is de duurste methode.

Nascheiding is natuurlijk gemak voor de burger. Het is duidelijk, restafval en PD gaat in een minicontainer. Je hoeft niet met zakken over straat en je hebt geen extra container die ruimte inneemt.

We hebben de afgelopen jaren gestimuleerd zoveel mogelijk plastic in te zamelen. Als we gaan nascheiden volgen we een totaal andere koers. Als we dit doen dan moeten we dit duidelijk uitleggen aan onze inwoners. We blijven bronscheiden voor de fracties GFT, OPK, glas en textiel. We zamelen deze apart in. De fractie PD gaat weer samen met het restafval. We varen dan wel door op dezelfde koers.

4 Conclusie

Na het afwegen van de voor- en nadelen komen we tot de conclusie dat de gemeente Terneuzen het PD samen met restafval wil inzamelen. We halen het PD via een nascheidingsinstallatie uit het restafval. De fracties GFT, OPK, glas en textiel blijven we wel apart inzamelen.

We kiezen deze methode om de volgende redenen:

- De methode levert meer PD op dan nu. Door technische ontwikkelingen verwachten we dat de komende jaren nascheidingsinstallaties nog meer PD uit het restafval halen.

- De kosten voor vervoer, inzamelmiddelen en personeel stijgen niet, voor vervoer nemen deze af. We kunnen inzamelmiddelen, personeel en voertuigen effectiever inzetten. De kosten zijn lager dan de huidige manier van inzamelen

- Door effectievere inzet van middelen en personeel kunnen we GFT gaan inzamelen bij hoogbouw. We leveren daardoor een bijdrage aan duurzaamheid en de VANG-doelstelling is beter te halen. We geven huishoudens de mogelijkheid een extra GFT-container af te nemen om nog meer GFT-afval in te zamelen

Als grensgemeente merken we dat verzamelcontainers bijplaatsing van afval aantrekken. Dit geeft zwerfafval en overlast. Dit veroorzaakt klachten en extra inzet van personeel en middelen om het op te ruimen. Omgekeerd inzamelen is voor de gemeente Terneuzen geen gewenste methode.

- Als ieder huishouden een PD-container krijgt zijn daarvoor extra investeringen nodig. Ook logistiek zijn er extra kosten. Dit zien we niet als de gewenste methode omdat we denken dat nascheiding van PD-afval uiteindelijk hetzelfde resultaat geeft. Door landelijke en Europese afspraken en wetgeving neemt de hoeveelheid in de toekomst af.

- Doordat ons PD afval niet meer in Duitsland verwerkt wordt maar in Nederland is er minder brandstofverbruik. Er is minder CO2 uitstoot.

4.1 Onzekerheden

Met de wetenschap van nu is dit het Grondstoffenplan 2019. Wat de toekomst brengt weten we onvoldoende. Wat doet de verbrandingsbelasting? Wordt deze nog hoger? Blijven de vergoedingen voor PD afval hetzelfde? Zakt de vergoeding of wordt deze hoger? Omdat we het inzamelen volgens de methode nascheiden gaan uitvoeren als pilot kunnen we onzekerheden en risico's beter inschatten. Mochten resultaten anders zijn dan verwacht dan kunnen we snel bijsturen.

4.2 Wat doen we verder voor duurzaamheid

Naast alles wat we nu noemden doen we nog anderen dingen om een bijdrage te leveren aan een duurzame samenleving:

- We gebruiken circulaire minicontainers. Onze oude kapotte containers komen na recycling terug als nieuwe container.
- Onze inzamelvoertuigen gaan op duurzame biodiesel rijden.
- We onderzoeken de mogelijkheden om elektrische middelen en voertuigen te gebruiken.
- We wassen containers met 'grijs water' (regenwater).

4.3 Hoe verder in de pilotgebieden

We weten de uitkomsten van de pilots en we hebben onze conclusie getrokken. We gaan als gemeente Terneuzen restafval en PD inzamelen samen in één minicontainer. De pilots in Othene en Biervliet stoppen per 1 februari 2019. Tot we overgaan op nascheiding zamelen we in Othene en Biervliet weer huishoudelijk afval in als voorheen.

4.4 Communicatie

Zoals gezegd is er een grote verandering in de methode van inzamelen op komst. Hier moeten we de inwoners van Terneuzen goed over informeren. In 2019 zetten we een communicatiecampagne op om op tijd iedereen op de hoogte te stellen van de veranderingen. Wat moet je doen, wanneer starten we. Ook de waarom vraag leggen we uit.

4.5 Hoe pakken we het aan

In 2019 gaan we de puntjes op de i zetten. We maken een invoeringsplan. Mochten er nog nieuwe ontwikkelingen zijn of elementen die we nog toe willen voegen omdat ze een duurzamer resultaat geven dan verwerken we dat in het plan. We zorgen ook voor verantwoording van de kosten voor deze methode. Dit complete plaatje leggen we ter informatie aan de raad voor.